

СТАНОВИЩЕ

От проф. Marin Cvetkov Aleksandrov, избран за член на научното жури въз основа решение на ФС на ВМФ (Протокол № 10/19.12.2016 г.) и Заповед № 3271/23.12.2016 г. на Ректора на Тракийски Университет – гр. Стара Загора и избран за изготвяне на становище на първото заседание на научното жури, проведено на 19.01.2017 г. от 10 часа, на дисертационния труд на тема: „Физическо натоварване и ваксинация при спортни коне - хомеостатични отговори и механизми“, представен от доц. д-р Димитрина Иванова Гундашева за придобиване на научната степен "Доктор на науките".

От приложените документи е видно, че доц. д-р Димитрина Иванова Гундашева е изпълнила всички нормативни показатели за допускане до защита на представения от нея дисертационен труд за придобиване на научната степен "Доктор на науките". Той обхваща резултатите от над 16 години активна изследователска дейност, в рамките на която доц. Гундашева се изгражда като един от най-серозните и уважавани специалисти в изследователската област, свързана с проучването на хомеостатични отговори и механизми при спортни коне след физически натоварвания и ваксинация. В него, научният интерес на доц. Гундашева следва съвременното развитие на подходите за анализ на клинични, хормонални, хематологични, имунологични и метаболитни ефекти при изтощителни физични натоварвания и след имунопрофилактика.

Актуалност и значимост на проблема. При естествени условия, конете са социални животни и живеят в групи с изградена социална йерархия, бродят свободно и се хранят почти непрекъснато. За тях са от значение всичките сетива, осигуряващи социалните общувания и защита от хищници. Те са интелигентни и имат дълга памет. Конят се отличава с редица особености в устройството на костите, мускулите, органните си системи и физиологичните процеси. За тях е отдавна известно, че поставени в необичайните условия, като тесни пространства, изолация в самостоятелни боксове, липса на условия за изграждане на йерархия, двукратното хранене на ден, груби въздействия при осигуряване на хигиената, интензивни тренировки, груби лечебни манипулации, имунизации, дълги пътувания, травматични инциденти и неправилно хранене, често изпадат в стресови състояния с поредица от негативни за здравето им ефекти. Ето защо, голям брой учени са посветили живота си на мениджмънта на стреса при конете, базирайки се на проучвания върху поведението, физи-

ологичните норми и имунологичните аспекти при различни въздействия. В такава насока са и изследванията на доц. Димитрина Гундашева, представени в предоставения ми за оценка труд.

Структура на дисертационния труд. Дисертационният труд отразява пълно и точно резултатите. Структурата на ръкописа е съобразена с възприетите норми за тази категория научни трудове и съдържа всички необходими части, представени на много добър български език. Той е написан на 328 компютърни страници и е правилно структуриран. Освен заглавна страница, съдържание - 6 страници и 2 страници с използваните съкращения, включва разделите: увод (2 стр.); литературен обзор (74 стр.); цел и задачи (4 стр.); материали и методи (24 стр.); резултати (92 стр.); обсъждане (69 стр.); изводи (4 стр.); приноси (4 стр.); препоръки за практиката (1 стр.); литература (51 стр.); публикации във връзка с дисертацията, участия в международни научни форуми и списък на цитиранията по дисертацията (8 стр.). Онагледен е с 33 таблици и 42 фигури с много добро качество. Авторефератът изцяло отговаря на дисертационния труд. Структуриран е много добре в обем от 80 страници.

Литературна осведоменост и оценка на обзорния материал. Уводът е кратка анотация, третираща актуалността на разглеждания проблем. Списъкът на цитираната литература наброява 648 заглавия, 19 от които на кирилица. От огромния брой изследвания по проблема умело са селектирани и подбрани литературни данни, свързани с целта на изследванията. Цитираните източници са предимно от последните две десетилетия, което показва, че литературният обзор е на съвременно ниво.

Целта и задачите, които си поставя за решаване Гундашева са значими и перспективни. Анализирайки съвременните данни тя аргументирано определя целта на дисертационния си труд. Изборът на темата е оправдан поради множеството "бели полета" в познанията за защитните и адаптивни отговори и механизми, обезпечаващи хомеостазата на организма на спортните коне при физически натоварване на фона на ваксинация срещу ЕНВ 4/1 и ЕIV(субтипове A1 и A2) и при ваксинация самостоятелно. Представената работна хипотеза ясно очертава същността на дисертационния труд, а поставените конкретни задачи за осъществяването на целта обещават високо стойностни научни резултати и приноси, кои-

то несъмнено ще допринесат за допълнително изясняване на съвременното състояние на проблема.

Материал и методи. Използваните материали и методи са адекватни за решаването на поставените задачи. След ясно представяне на експерименталния дизайн, включващ достатъчен брой прицелни животни и същността на самите експерименти, доц. Гундашева подробно представя впечатляващата методична част на дисертационния си труд, включваща анализи за хормонални показатели, показатели за неспецифичния и специфичния имунен отговор, определяне показателите на еритрона, скоростта на утаяване на еритроцитите и биохимични показатели. Едно от достойнствата на този раздел е, че навсякъде в него личи присъствието на опитния изследовател. Всички анализи са извършени старательно, а за прецизиране на обясненията на получените резултати и правилната им интерпретация умело е приложен статистически анализ.

Получени резултати, обсъждане, изводи, приноси, препоръки за практиката. Резултатите от собствените изследвания отговарят на целта и са в пълно съответствие с поставените задачи. Тук най-добре проличава мащабния подход при разработване на дисертационния труд, който очертава огромната по обем експериментална работа, представена в две глави. Представянето им е достатъчно убедително, изчерпателно и добре онагледено с таблици и фигури. Видно е, че получените резултати имат не само количествено, но и качествено измерение, като прехвърлят границите на лабораторната наука и успешно могат да служат за основа на правилни практически решения. Доброто познаване на литературата позволява на авторката умело да интерпретира получените резултати. Обсъждането е направено много задълбочено, с различни аргументи, което доказва познаване на материала в детайли. След многостранен и подробен анализ на натрупания фактологичен материал са очертани 19 извода, отразяващи същността на дисертацията, както и 11 оригинални приноса и 4 приноса с потвърдителен характер. Допълнително 5 препоръки очертават бъдещата практическа използваемост на дисертационния труд. Те заедно, дават фундаментална и практическа основа на същността на дисертационния труд, представляща хомеостатични отговори и механизми при физически натоварени и ваксинирани спортни коне.

Публикационна дейност. Представените изследвания са публикувани в 15 научни публикации, 9 от които в списания с импакт фактор и са популяризирани на 8 международни

научни форуми. Цитирането на някои от публикациите (общо 19 цитата) от наши и чуждестранни автори е още един неоспорим критерий за научната стойност на представеното.

Заключение. Дисертационният труд на доц. Димитрина Иванова Гундашева на тема: „Физическо натоварване и ваксинация при спортни коне - хомеостатични отговори и механизми“ е актуален, прецизно изпълнен и подходящо оформен, изключително широк по обхват и задълбочен с оригинални научни и научно-приложни приноси, както към българската, така и към световната наука и практика. От него е видно, че широтата на научните идеи на Гундашева определя плодотворното ѝ сътрудничество с учени от Тракийския университет и други организации. Представлява задълбочени и аргументирани изследвания с ясни и достоверни резултати. Получени са ценни изводи и са очертани реални приноси, последвани от адекватни препоръки за практиката. Считам, че дисертационният труд отговаря на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилниците за неговото приложение. Ето защо, напълно убедено препоръчвам на почитаемите членове на Научното жури да оценят положително, представеният от доц. Димитрина Иванова Гундашева дисертационен труд и да подкрепят с положителния си вот присъждането и на научната степен „Доктор на науките“, научна специалност „Патология на животните“, професионално направление 6.4. Ветеринарна медицина, област на висше образование 6. Аграрни науки и ветеринарна медицина.

София, 07.02.2017 г.

Изготвил становището:

